

“MYK, AB Nezdinde Türkiye'nin Ulusal Koordinasyon Noktası”

Röportajlar: Arzu YILDIZ

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), Türkiye'de meslek standartlarını belirleyen, sınav ve belgelendirme faaliyetlerini yürüten bir kurum. Kurumun kaynakçılık alanındaki ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetlerini nasıl yürüttüğü ise kamuoyu tarafından pek bilinmiyor. MYK Başkanı Bayram Akbaş ile Kurumun kaynakçı belgelendirme süreçlerini, meslek standartlarının kimler tarafından hazırlandığını ve sektörle ilişkilerini değerlendirdik.

Bayram AKBAŞ

İlk ve orta öğrenimini Malatya'da tamamlayan Bayram AKBAŞ, 1986 yılında İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun oldu. İŞKUR'da 1987-1999 yıllarında müfettiş, başmüfettiş, 2000-2006 yıllarında İşgücü Uyum Dairesi Başkanı olarak görev yaptı. Mesleki Yeterlilik Kurumunun kurulmasına ilişkin teknik çalışmaların yürütümünde ve Avrupa Birliği müzakere sürecinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını temsil etti.

26 Aralık 2006 tarihinde Mesleki Yeterlilik Kurumunun ilk Yönetim Kurulu ve Kurum Başkanlığına seçilen Bayram AKBAŞ, 20 Ekim 2009 tarihinde gerçekleştirilen seçimli MYK IV. Genel Kurulunda aynı göreve tekrar seçilmiş ve bu görevi halen sürdürmektedir.

- MYK'nın yürüttüğü ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetlerindeki konumu nedir? Kaynakçılık alanında Ulusal Yeterlilik Sistemi hangi aşamadadır?

Ulusal meslek standartlarının ve ulusal yeterliliklerin hazırlanması, ölçme, değerlendirme ve belgelendirme süreçlerinin belirlenmesi Mesleki Yeterlilik Kurumunun temel görevleri arasındadır. Ulusal meslek standartlarının hazırlanması noktasında önemli mesafe kaydedilmiş, bugün itibarıyla altısı kaynakçılık alanında olmak üzere 225 Ulusal Meslek Standardı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ulusal meslek standartları esas alınarak ulusal yeterlilikler belirlenmektedir ve ölçme, değerlendirme ve belgelendirme faaliyetleri ulusal yeterliliklere göre gerçekleştirilmektedir. Sekizi kaynak

alanında olmak üzere 50 ulusal yeterlilik yürürlüğe konulmuştur. Kaynakçılık alanında yürürlüğe giren Plastik Kaynakçısı Seviye-3 Ulusal Yeterliliğinde iki kuruluş, Çelik Kaynakçısı Seviye-3 Ulusal Yeterliliğinde ise bir kuruluş ölçme ve değerlendirme yapmak üzere yetkilendirilmiş ve belgelendirme faaliyetleri başlatılmıştır. Ayrıca Plastik Kaynakçısı Seviye 3, Çelik Kaynakçısı Seviye 3, Kaynak Operatörü Seviye 3 ve Direnç Kaynak Ayarcısı Seviye 3 Ulusal Yeterliliklerinde ise farklı kuruluşlarla ön başvuru sözleşmesi imzalanmıştır.

- Belgelendirme sürecinde MYK'nın rolü konusunda neler söylersiniz? Bir kaynakçının MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi edinmesi katma değer olarak ne sağlar?

Ulusal yeterliliklere göre mesleki yeterlilik belgeleri MYK tarafından

yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarınca düzenlenir. Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları ulusal yeterliliklere göre sınav ve belgelendirme faaliyetlerini yürüten, TS EN ISO/IEC 17024 standardı şartlarına uygun oluşturulmuş sistem dâhilinde akredite edilmiş ve MYK tarafından yapılan inceleme, denetim ve değerlendirme sonucunda Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği'nde tanımlanan şartları sağladığı tespit edilen kuruluşlardır. MYK, yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşunun yetki kapsamındaki faaliyetlerini, kayıtlarını ve düzenlediği belgelerin izlenmesini programlı ya da programsız denetimler yoluyla gerçekleştirmektedir.

“MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi Önemli Teşvikler Sağlıyor”

MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi'ne sahip olmanın anlamı; kişinin belgeye konu meslekte yine belgede belirtilen seviyede iş piyasasının istediği ölçüde bilgi, beceri ve yetkinliğe sahip olduğunun yetkili resmi otorite tarafından tanınmasıdır. Ülkemizde yetkili otorite MYK'dır. MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi'ne sahip olan iş gücü, bilgi ve becerisini objektif ve güvenilir olarak kanıtlayabildiğinden mesleğinde, değerinde ücret alacak ve daha kısa sürede istihdam edilmesine, çalışıyor ise istihdamda kalmasına katkı sağlar. Bu belgeler işveren açısından da somut yararlar sağlamaktadır. Çünkü istihdam edeceği kişiyi mesleki ehliyetinden emin olarak kısa sürede seçebilecektir. Ayrıca MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi sahibi bireylerin

istihdamı için 6111 sayılı Kanun'la çok önemli teşvikler sağlanmıştır. Bu Kanun'la yeni istihdam edilen bir çalışanın MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi'ne sahip olması halinde 48 aya varan sürede sosyal güvenlik primi işveren payı devlet tarafından karşılanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı olup yeni istihdam edilen ve MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi sahibi olanlar için teşvik süresi 54 aya kadar uzayabilmektedir. Hâlihazırda çalışmaktayken çalıştığı meslekte MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi edinen kişilerin sigorta primleri de 12 ay süreyle devlet tarafından karşılanmaktadır.

MYK Kanunu'nda Değişiklik Yapıldı

- 2 Kasım 2011 tarihinde çıkarılan 665 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kurum Kanunu değiştirilmiştir. Bu çerçevede Kurumun yapısında ve işleyişinde ne gibi değişiklikler oldu?

MYK'nın Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ne ilişkin ülkemizdeki iş ve işlemleri yürütmek üzere ulusal koordinasyon noktası olarak belirlenmesi ve Kurumun faaliyetlerine başlamasından bu yana

uygulamada karşılaşılan yasal boşlukların giderilmesi, eğitim ve istihdama ilişkin ulusal ve uluslararası gelişmeler bağlamında MYK'nın üstlendiği görevlerin yerine getirilebilmesi için Kurum Kanunu'nda değişiklik yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Yapılan değişikliklerle; MYK'nın Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu Türkiye Yeterlilik Çerçevesi'ni oluşturup, işletmesine ilişkin görevleri yerine getirebilmesi için gerekli olan yasal ve idari zemin oluşturulmuş, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ne, Ulusal Yeterlilik Çerçevesi'ne, mesleki eğitim kurumlarının akreditasyonuna, bireylerin mesleki yeterliliklerinin ölçülmesine ve belgelendirilmesine ilişkin tanımlar yapılmış, MYK'nın bu faaliyetleri nasıl ve hangi kurumlarla birlikte gerçekleştireceği belirlenmiştir. MYK Genel Kurul üyesi sosyal tarafların MYK aidat miktarları adil ve ödenebilir şekilde yeniden belirlenmiş, Kurumun ihtiyaç duyduğu ana hizmet birimleri oluşturularak MYK teşkilatı güçlendirilmiştir.

Ayrıca, MYK Genel Kurulu üyesi sosyal tarafların geçmiş dönem aidat

borçlarına ilişkin 22 Aralık 2011 tarihinde TBMM'de kabul edilerek Cumhurbaşkanlığının onayına sunulan "TC Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" ile düzenleme yapılmıştır. Bahse konu Kanun yürürlüğe girdiği takdirde, MYK Genel Kurul üyeleri yeniden yapılandırılan toplam aidat borçlarını ve 2012 yılı aidatlarını 31 Aralık 2012 tarihine kadar Kuruma ödemeleri halinde aidat borçlarına herhangi bir gecikme zammı ve gecikme faizi uygulanmayacaktır.

"MYK, AB Nezdinde Türkiye'yi Temsil Ediyor"

- Meslek standartları kimler tarafından hazırlanıyor? Ülkeye getirdiği ve kazanımları konusunda neler söylersiniz? Bu süreç yurt dışında nasıl işliyor?

Ulusal meslek standartları, MYK tarafından yetkilendirilen, sektörlerle ve mesleklerle ilişkin yetkinliği ve temsil gücü olan kurum/kuruluşlarca, iş dünyasının ihtiyaçları dikkate alınarak katılımcı anlayışla hazırlanmaktadır. Ulusal meslek standartlarının iki temel fonksiyonu vardır. Birincisi mesleki ve teknik eğitim programları ulusal meslek standartlarına göre belirlenecek, böylece istihdamın girdisi olan eğitim çıktıları iş piyasasının aradığı mesleki niteliklere sahip olacaklardır. İkincisi ise bireyin mesleki yeterliliğinin ölçme ve değerlendirilmesine ve belgelendirilmesine dayanarak oluşturmaktadır.

Başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere gelişmiş ülkelerde iş gücünün kalite güvencesini sağlamaya yönelik değişik süreçler mevcuttur. Nihai amaç iş gücünün istihdam edilebilir olması ve hareketliliğini sağlamaktır. Ülkelerdeki farklı sistemleri bir potada eritmek için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi oluşturulmuştur. 2008 yılında Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tavsiye kararıyla yürürlüğe giren Avrupa Yeterlilikler

Çerçevesi aynı zamanda ulusal düzeyde yeterlilik çerçevelerinin de bu referans çerçeveye uyumlu bir şekilde hazırlanmasını ve ilişkilendirilmesini öngörmüştür. Bu karar doğrultusunda her bir ülkede ulusal koordinasyon noktaları belirlenmiştir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ne ilişkin faaliyetleri MYK yürütmektedir ve ulusal koordinasyon noktası olarak AB nezdinde Türkiye'yi temsil etmektedir.

"Sektör Şemsiye Kuruluşlar Aracılığıyla Bilgilendiriliyor"

- MYK'nın faaliyetlerinden endüstri nasıl haberdar ediliyor?

MYK'nın faaliyet ve çıktıları Kurum internet sayfasında haberler kısmında kamuoyuna duyurulmaktadır. Ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler MYK tarafından yetkilendirilmiş, sektörünü temsil yeteneğine sahip kurum ve kuruluşlarca hazırlanmaktadır. Bu sayede ilgili sektör şemsiye kuruluşları aracılığıyla her aşamada çalışmalardan haberdar olmaktadır. Ayrıca hazırlanan standart ve yeterlilik taslakları en az bir ay boyunca MYK ve taslağı hazırlayan kurum ya da kuruluşun internet sitelerinde ilgili tarafların görüşüne sunulmaktadır ve de resmi yazıyla ilgili kurum/kuruluşlardan taslaklara yönelik görüş istenmektedir. MYK'nın Genel Kurul ve Yönetim Kurulu da dahil olmak üzere tüm oluşumlarında sanayi kesiminden temsilci ve üyeler yer almaktadır. Keza, Kurum faaliyetlerine yönelik sektörler bünyesinde bilgilendirme toplantıları düzenlenmekte, çeşitli çalıştay ve organizasyonlara katılım sağlanarak sunumlar yapılmaktadır.

- Sanayi temsilcileri MYK çalışmalarında nasıl yer alıyor? Sanayi ve sistem nasıl çalışıyor?

Mesleki Yeterlilik Kurumu; gerek Genel Kurul gerekse Yönetim Kurulu bünyesinde kamu, işçi ve işveren kesimlerinin temsil edildiği üçlü bir yapıyla yönetilmektedir. MYK süreçlerinin hemen hemen tüm

aşamalarında ilgili taraflar katılım sağlamaktadır. Standart ve yeterliliklerin hazırlanmasından onaylanmasına kadar tüm süreçlerde işçi ve işveren kuruluşları ile meslek kuruluşları aktif rol almaktadır.

- MYK sektör komitelerinin oluşumu ve işleyişi nasıldır? Komitelerin süreçteki rolü ve yaptırım gücü nedir?

Hazırlanan standart ve yeterlilik taslakları, taslakların hazırlandığı alanda bilgi ve deneyim sahibi üyelerden oluşan sektör komitesine sunulmaktadır. Sektör komiteleri bünyelerinde Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, meslekle ilgili diğer bakanlıklar ve Mesleki Yeterlilik Kurumu temsilcilerinin yanı sıra işçi ve işveren kuruluşları, meslek kuruluşları temsilcileri de yer almaktadır. Yeterlilik ve standart taslakları komite toplantılarından önce detaylı inceleyebilmeleri için komite üyeleriyle paylaşılmaktadır. Komite toplantılarında taslaklar en ince ayrıntısına kadar incelenmekte, üyeler tarafından öneriler geliştirilmekte ve öneriler doğrultusunda taslak üzerinde gerekli revizyonlar yapılmaktadır. Sektör komitelerince uygun bulunmayan hiçbir meslek standardı Yönetim Kurulu onayına sunulmamaktadır.

Eğitim Şartları Mesleğe Göre Değişiyor

- Kaynakçuların eğitim düzeyi hakkında düşünceniz nedir? Kaynak Mühendisliği formasyonu hangi mesleki alanlardan mezun olanlara verilmelidir?

Tabiplik, diş hekimliği, hemşirelik, ebelik, eczacılık, veterinerlik, mühendislik ve mimarlık meslekleri ile en az lisans düzeyinde öğrenimi gerektiren ve mesleğe giriş şartları kanunla düzenlenmiş olan meslekler 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu kapsamı dışındadır. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ne uygun olarak

her meslekte yeterlilik seviyeleri belirlenmekte ve belge sınavına girecekler için gerekli eğitim şartları mesleğe göre değişmektedir. Bu kapsamda ulusal yeterliliğe göre sınava girme hakkı olan birey başarılı olduğunda MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi alabilmektedir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'nde esas olan bireyin mesleği nerede ve nasıl öğrendiği değil, ne kadar yapabildiği ve bunu kanıtlayabildiği.

“TMMOB Üyeleri Çalışmalara Dâhil Ediliyor”

- Mesleki standartların hazırlanması sürecinde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve bağlı odalarının deneyimlerinden yararlanılmakta mıdır?

Ulusal meslek standardı hazırlamak üzere MYK tarafından görevlendirilen kurum/kuruluşlar, meslek standartlarını alan uzmanları, mühendisler, akademisyenler ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte, katılımcı bir anlayışla hazırlamaktadır. Ayrıca, bu aşamayı takiben standartların kalite ve kabul edilebilirliğinin artırılmasına yönelik birden fazla adım bulunmaktadır. Hazırlanan taslak standartlar ilgili bakanlıklar, kurumlar, üniversiteler, meslek kuruluşları, işçi ve işveren örgütlerine gönderilerek, farklı tarafların görüşleri alınmaktadır.

Akabinde taslak meslek standartları MYK sektör komiteleri tarafından incelenmekte, komite kararıyla toplantılara, alana ilişkin akademisyen/uzmanlar davet edilmektedir.

Belirtilen hususlar incelendiğinde bir taslak meslek standardının hazırlık çalışmalarından ulusal meslek standardı olarak yayımlanmasına kadar geçen süreç; devlet, işçi, işveren temsilcileri ile akademik ve mesleki boyutta katılımın bütünsel ve tarafsız bir yaklaşımla dahil edildiği görülmektedir. Söz konusu aşamalarda TMMOB üyeleri de çalışmalara dahil edilmekte, ilgili mesleklerde meslek örgütleri/odaları ile iletişime geçilmekte, standartlar ilgili meslek odalarına görüşe gönderilmekte ve sektör komitesi kararıyla komite toplantılarına uzman olarak davet edilmeleri sağlanmaktadır. Bu kapsamda, standart hazırlama sürecinin her aşamasında TMMOB ve bağlı odaları ile diğer meslek örgütlerinin deneyimlerinden yararlanıldığı görülmektedir.

- Sektör komitelerinin mesleki standartların hazırlanmasına olan katkıları ve bu yapılarda TMMOB ve odalarının temsiliyeti nasıldır?

Sektör komiteleri, hazırlanan taslak meslek standartlarını incelemekle

birlikte, standardı hazırlanacak mesleklerin belirlenmesine ve sektördeki meslek haritasının oluşturulmasına da katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, standart hazırlayan kuruluşlar, gerek görüldüğü takdirde standart hazırlama çalışmaları sırasında komite üyelerinin bilgi ve deneyimlerine başvurmakta, komite üyesi kuruluşlarla iletişime geçerek uzman temini için destekte bulunmalarını sağlamaktadır.

Sektör komiteleri mevzuatta belirtildiği üzere; Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, meslekle ilgili diğer bakanlıklar, Genel Kurulda temsil edilen işçi, işveren ve meslek kuruluşları ile Kurumun birer temsilcisinden oluşmaktadır. Ayrıca Komite çalışmalarına, görüşülen konularla ilgili kurum, kuruluş temsilcileri ya da uzman kişiler gündemdeki konularla ilgili görüşleri alınmak üzere davet edilebildiği gibi katılma talepleri de değerlendirilmektedir. Bu kapsamda TMMOB, odaları ve üyeleri ilgili oldukları alanda/konuda veya meslekte Komite toplantılarına davet edilebilmekte, görüş ve önerileri alınarak temsil edilmeleri sağlanmaktadır. ■